

Temeljem članka 3. Pravilnika Komisije za vodiče HPS-a i članka 12. Programa školovanja u Vodičkoj službi HPS-a, nakon analize rezultata primjene Programa školovanja u Vodičkoj službi HPS-a, Komisija za vodiče HPS-a 22. travnja 2017. donosi:

PROGRAM ŠKOLOVANJA VODIČA NA ZIMSKO PLANINARENJE (B STANDARD)

Opseg standarda

Standard »Vođenje na zimsko planinarenje« (B standard) **obuhvaća:**

- kretanje po snijegu i ledu blagog nagiba
- kretanje po područjima gdje postoji minimalna opasnost od lavina (opasnost 1. stupnja)
- kretanje u niskogorju i sredogorju
- kretanje uz korištenje krplji
- kretanje uz korištenje dereza i jednog cepina

Ovaj standard **ne obuhvaća:**

- ledno penjanje – kretanje strmim zaleđenim terenom
- kretanje po terenima na kojima postoji umjerena ili veća opasnost od lavina (opasnost 2. ili višeg stupnja)
- kretanje uz korištenje dva cepina i/ili penjačkog užeta (npr. tvrdi snijeg na terenu nagiba 30° ili većeg, zaleđena površina nagiba 20° ili većeg, kuloari i slično)
- kretanje terenima gdje postoji opasnost od pada s visine
- penjanje alpinističkim smjerom

Kretanje po smrznutoj podlozi i ledenjačkom terenu obuhvaćeno je podstandardom B+ »Ledenjaci«.

Opis terena

Teren B standarda čine snijegom prekriveni nezahtjevni planinarski putovi i tereni na kojima ne postoji opasnost od pada s visine niti lavinska opasnost 2. ili višeg stupnja.

Ocjenjivanje zahtjevnosti terena

- Teškoća napredovanja u snijegu opisuje se iznosom nagiba terena u stupnjevima.
- Opasnost od lavine opisuje se europskom ljestvicom lavinske opasnosti od 5 stupnjeva.

Osposobljenost vodiča

Vodič na zimsko planinarenje osposobljen je:

- na siguran način voditi terenom i u uvjetima B standarda
- podučiti vođenu osobu osnovnim postupcima potrebnim za sigurno kretanje u pratnji vodiča po terenu u uvjetima opisanim standardom
- brzo, efikasno i na siguran način ovladati situacijama koje proizlaze iz neočekivane ozljede i/ili nemogućnosti vođene osobe da nastavi s bilo kojim dijelom ture
- produktivno komunicirati s vođenom osobom u svakoj situaciji.

Osposobljenost vođene osobe

Vođena osoba na terenima B standarda može biti osoba koja posjeduje odgovarajuću psihofizičku spremnost i planinarsku opremu za zimski izlet ili turu na koju se upućuje.

Uputno je da vođena osoba ima završenu opću planinarsku školu, a prema potrebi vodič će vođenu osobu uputiti kako ispravno i sigurno savladati moguće poteškoće na putu. Prije dolaska na teren na kojemu postoje povećane zimske opasnosti vodič će provjeriti predznanje vođene osobe i poučiti ga osnovnim sigurnosnim postupcima (kretanje s krpljama i derezama, kočenje cepinom).

U slučaju kretanja ledenjakom vođena osoba mora biti osposobljena za sigurno kretanje u ledenjačkom navezu i spašavanje iz ledenjačke pukotine.

Oprema za vođenje na zimsko planinarenje

- osobna oprema za zimsko planinarenje
- planinarski štapovi
- cepin
- dereze
- krplje
- lopata za snijeg
- oprema dostatna za izradu rukohvata (uže, zamke, gurtne, karabineri s maticom), ako izlet ili tura uključuje savladavanje kraće nesigurne dionice koja iziskuje rukohvat, ili se očekuje takva mogućnost/potreba.

Tečaj za vodiča na zimsko planinarenje

Tečaj je namijenjen planinarima koji već vladaju svim znanjima i vještinama nužnima za sigurno kretanje po terenima A i B standarda te žele svoje vještine i znanja nadograditi vodičkim elementima u uvjetima B standarda.

Tečaj treba kandidatima pružiti vještine i znanja potrebne za sigurno vođenje na zimsko planinarenje.

Tečaj organizira Komisija za vodiče Hrvatskog planinarskog saveza.

Uvjeti za pohađanje tečaja

- članstvo u HPS-u, dokazuje se članskom iskaznicom s ovjerenom markicom za tekuću godinu
- članstvo u matičnoj stanici vodiča
- uspješno završen tečaj za vodiče A standarda
- iskustvo stečeno sudjelovanjem u najmanje deset kvalitetnih tura po terenima i u uvjetima opisanim B standardom, u razdoblju od tri godine.
- uplaćena kotizacija Hrvatskom planinarskom savezu.

Program tečaja

Tečaj se provodi u zimskim uvjetima sa snijegom i ledom, uz boravak i smještaj u planinarskom domu ili kući koja pruža uvjete za održavanje predavanja i vježbi u planini.

Tečaj se može provoditi s većom skupinom polaznika i više instruktora, ili ga može provoditi provoditi voditelj tečaja sa skupinom do tri polaznika.

Provodi se **šest dana**.

Prvi dio tečaja traje šest dana a provodi se u obliku kontinuiranog višednevnog boravka u planini ili tijekom tri vikenda, koji ne moraju biti raspoređeni uzastopno. Prvi dio tečaja sastoji se od teorijskih predavanja te praktičnih vježbi. Noćenje je obavezno za sve polaznike (sastavni je dio programa školovanja vodiča).

Predavanja

Nastavna tema	Satnica
Zimsko planinarenje , snijeg, led, ledenjaci, tereni, uvjeti i ograničenja B standarda	1
Oprema za zimsko planinarenje , korištenje krplji, dereza i cepina	1
Orijentacija i navigacija u zimskom planinarenju	1
Priprema zimske ture , boravak zimi u planini, postavljanje logora u snijegu, prinudno bivakiranje u snijegu	1

Nastavna tema	Satnica
Kretanje po ledenjaku: ledenjački navez, snježna i ledna sidrišta, spašavanje iz ledenjačkih pukotina	1
Lavine i prelazak lavinski izloženog područja	1
Opasnosti planinarenja zimi, prva pomoć i spašavanje u zimskim uvjetima	2

Vježbe

- **Kretanje po snijegu:** Staza u dubokom snijegu, odabir smjera kretanja, položaj tijela pri usponu, silasku i priječenju padine, uporaba planinarskih štapova, samozaustavljanje (»mačka«)
- **Kretanje pomoću dereza i cepina:** Postavljanje dereza, položaj tijela pri kretanju u derezama, razni načini uspinjanja i slaska u derezama, nošenje cepina, korištenje cepina prilikom kretanja (uspon, silazak, priječenje), načini samozaustavljanja pomoću cepina (na stazi, postranično, pad naglavčke, pad na leđa)
- **Kretanje s krpljama:** Postavljanje krplji, kretanje s krpljama (kretanje po ravnom terenu, uspon, silazak, priječenje), kretanje u krpljama i vuča saonica
- **Ispitivanje kvalitete snijega:** Norveška metoda, švicarska metoda
- **Izrada snježnog bivka:** Bivak od grana i snijega, bivak u snijegu (»vučja jama«), izrada iglua, Logorovanje u zimskim uvjetima (hladni zrak, kuhalište, dovod kisika)
- **Prelazak lavinski izloženog područja:** postupak prelaska lavinski izloženog područja, korištenje lavinskih primopredajnika
- **Spašavanje u zimskim uvjetima:** Pristup unesrećenome (osiguravanje), vučna grana, lavinska potraga i spašavanje, Spašavanje iz lavina
- **Orijentacija u zimskim uvjetima:** Zimske markacije (kolci, hrpice kamenja), kretanje po azimutu, kretanje bez markacije u logičnom smjeru
- **Sidrišta:** Prirodna sidrišta (drvo, stijena, snijeg), sidrište od naprtnjače, sidrište na cepinu, snježno sidro i snježni klin, ledni vijak
- **Vođenje u zimskim uvjetima:** Predstavljanje, pregled opreme, predstavljanje ture, lutanje, iscrpljenost, probijanje staze

Zadaci se mogu izvoditi u obliku kombiniranih vježbi koje sadrže ove teme.

Ispit za vodiča na zimsko planinarenje

Provodi se **dva dana** tijekom jednog vikenda, obavezno na terenu i u uvjetima B standarda.

Prvi dan ispita sastoji se od ispitne ture na kojoj se kandidati zajedno kreću po snijegom prekrivenom planinskom terenu, naizmjenice vodeći svoju skupinu. Drugi ispitni dan sastoji se od poligonskog ispita koji se sastoji obavezno od usmene provjere znanja iz svih nastavnih tema.

Ispitna ocjena obuhvaća ocjenu osposobljenosti kandidata za samostalno i sigurno vođenje na terenima i uvjetima koji su opisani standardom.

Ispit organizira Komisija za vodiče Hrvatskog planinarskog saveza.

Uvjeti za prijavu kandidata na ispit

- članstvo u HPS-u, dokazuje se članskom iskaznicom s ovjerenom markicom za tekuću godinu
- članstvo u matičnoj stanici vodiča u tekućoj godini
- položen ispit za vodiča A standarda
- uspješno završen tečaj za vodiča B standarda
- 10 kvalitetnih tura u akcijama vođenja, vježbama po terenima i u uvjetima B standarda – po mogućnosti u svojstvu pomoćnika vodiču (mentoru), uključujući vježbe stanice vodiča, u razdoblju od tri godine.

Nastavni kadar

Voditelj tečaja/ispita može biti isključivo vodič instruktora B standarda.

Predavači teorijskih tema iz programa tečaja mogu biti:

- vodiči instruktora B standarda
- vodiči B standarda ili vodiči instruktora A standarda (osobe u postupku osposobljavanja za vodiča instruktora B standarda), pod nadzorom vodiča instruktora B standarda
- osobe kojima je tema predavanja poziv/struka (gorski spašavatelj, liječnik ili medicinski tehničar za nastavnu temu »Opasnosti planinarenja zimi, prva pomoć i spašavanje u zimskim uvjetima«).

Demonstratori vježbi mogu biti:

- vodiči instruktora B standarda
- vodiči B standarda, pod nadzorom vodiča instruktora B standarda
- osobe kojima je sadržaj vježbe poziv/struka (npr. gorski spašavatelji, alpinisti, liječnici)

Ispitivači na ispitu mogu biti:

- vodiči instruktora B standarda
- vodiči B standarda, prema uputama voditelja ispita

Ispitnu komisiju čine barem tri člana.

Stručno usavršavanje i licenciranje

Vodič B standarda usavršava se vođenjem i pohađanjem vježbi A i B standarda.

Zainteresirani vodiči B standarda koji zadovoljavaju potrebne uvjete vodičko školovanje mogu nastaviti pohađanjem tečaja za vodiče C i G standarda.

Licenciranje vodiča B standarda uređeno je dokumentom »Postupak licenciranja vodiča«.

Stručno osposobljavanje vodiča instruktora B standarda

Uređeno je dokumentom: Program osposobljavanja vodiča instruktora.

Literatura

Kao osnovna nastavna literatura za osposobljavanje vodiča B standarda koriste se sljedeća izdanja:

- Alan Čaplar, *Planinarski udžbenik*, HPS
- Skupina autora, *Vodniški učbenik*, PZS
- R. C. Eng (Editor), *Mountaineering: The Freedom of the Hills*, Mountaineers Books, osmo ili novije izdanje
- Winter Skills, *Essential Walking & Climbing Techniques*, BMC

Uz osnovnu nastavnu literaturu kao preporučena literatura mogu se koristiti sljedeća izdanja te internetski izvori:

- Mladen Mužinić i Dubravko Butala, *Tehnike spašavanja u ljetnim i zimskim uvjetima*, HGSS
- Gene Prater, *Snowshoeing: From Novice to Master*
- Jani Bele, *Proti vrhovom, priručnik za gibanje v gorah*, PZS